In dit inspraakverslag zijn de reacties op het regionale ontwikkelagenda opgenomen. De adviezen ten aanzien van de lokale vertaling van de ontwikkelagenda of bestemd voor de uitvoering van lokale onderdelen uit de agenda worden voor de leesbaarheid in dit document achterwege gelaten Deze adviezen worden separaat beantwoord, door de betreffende gemeente waar het advies is uitgebracht.

Regionaal inspraakverslag Regionale ontwikkelagenda opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2020-2023			
Nr.	**Hoofdstuk**	**Organisatie/ instelling**	**Reactie**
1.1	Algemene reactie	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Beleid komt teveel van boven, in plaats vanaf de werkvloer. Beleidsmedewerkers staan te ver van de werkelijkheid af. Maak 'bottom up' beleid mogelijk. Netwerken en verbinden is voornaamste prioritiet. Vindplaatsen verbinden. Gemeente moet meer de regie pakken hierin. Proberen zaken ook echt met elkaar op te pakken en zorgen dat we stappen zien. Regionale doelen vertalen naar Bernhezer aanpak.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw advies om vanuit 'bottum up' beleid mogelijk te maken. We hebben hier regionaal getracht invulling aan te geven door vanuit de leefwereld van de inwoner te schrijven, niet vanuit de systeemwereld van beleidsopdrachten, domeinen en financiële structuren. Voor deze ontwikkelagenda is twee jaar lang informatie opgehaald vanuit de werkvloer en op directieniveau in drie domeinen (medisch-, veiligheids-, sociaal domein), clientenraden en -organisaties, GGZ vriendelijke gemeenten, ASD's, etc. In de praktijk blijft het lastig de échte doelgroepen te spreken. In de uitvoering van de ontwikkelagenda zullen we nog meer vanuit bottom up en het werkveld moeten werken, willen we slagen in onze ambities. Er ligt inderdaad een rol weggelegd bij de lokale gemeente in het verbinden en versterken. Elke gemeente vertaalt de opgaven voor 'basis op orde' naar lokale prioriteiten en opgaven.
1.2	Samenwerking met veiligheids-domein	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Vanuit het Interbestuurlijk Programma en het Bestuurlijk Akkoord, Re-integratie van (ex-)justitiabele burgers 'Kansen bieden voor re-integratie' (inclusief een handreiking) zijn in het afgelopen jaar de VNG, het gevangeniswezen en de reclasseringsorganisaties aan het zoeken naar een integrale aanpak voor kwetsbare burgers die met politie en/of justitie in aanraking komen. Dat zijn dezelfde personen die bij de gemeenten vanuit het sociaal domein worden benaderd. Het is aanbevelenswaardig om de samenwerking met deze partijen aan te gaan. Daar zit veel expertise die ik niet zag terugkomen in de regionale ontwikkelagenda.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij nemen uw advies ter harte. Een eerste gesprek over de opgaven in de ontwikkelagenda met Openbaar Ministerie, Reclassering, Politie en andere partijen uit het zorg- en veiligheidsdomein heeft plaatsgevonden tijdens de Thematafel Zorg & Veiligheid. Daarin zijn gezamenlijke opgaven benoemd.
1.3	Eén regievoerder	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Hebben wij de kwetsbare inwoners wel in beeld? Stel een regievoerder per woonkern aan waar kwetsbare personen of hun naasten naartoe kunnen gaan. Het is een stap, waarmee je waarschijnlijk lang niet iedereen bereikt.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dat is een van de redenen om de toegang in Bernheze centraal te organiseren (per 01-11-2020). Door de samenwerking vanaf één locatie te gaan doen. Dit vraagt om één regievoerder per dossier (1 Gezin 1 plan 1 regisseur). Op regionaal niveau werken wij steeds beter samen bij Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. Informatie-uitwisseling kan beter en zal baat hebben bij 1 regisseur, die alle informatie over de betreffende persoon, diens gezin en aanpak heeft. Deze integrale aanpak is een lokale verantwoordelijkheid.

1.4	Aansluiten bij wat er is	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Onvoldoende gebruik van voorzieningen en netwerken die er al zijn. Bijvoorbeeld: Thuiszorg, 2e lijn, huisartsen, scholen en deze met elkaar verbinden. Dit initiatief zou de gemeente moeten nemen. Er is erg veel, maar staat allemaal los van elkaar. Het verbinden moet niet allen op directieniveau, maar meer op beleids- en uitvoeringsniveau.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het eens met uw analyse. Verschillende programmalijnen zijn hiervoor in Bernheze al ingezet. De samenwerking tussen verschillende domeinen moet beter. Dit is ook een regionale opdracht die steeds opnieuw vertaald moet worden naar de lokale infrastructuur, de mogelijkheden en kansen in de lokale situatie in buurten, wijken en dorpen. Niet steeds opnieuw bedenken en organiseren, maar aansluiten, verbinden, versterken van wat er al is.
1.5	Voldoende monitoring	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	In het stuk staat nergens dat trajecten worden gemonitord. Er moet een opdracht worden verstrekt en daarna gemonitord worden hoe het wordt uitgevoerd met eventuele consequenties als het niet goed gaat.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Trajecten monitoren is zowel lokaal als regionaal een groot punt van aandacht in de komende jaren: zie de throughput doelen die gesteld zijn in de ontwikkelagenda. Zowel vanuit inwonerperspectief: welk traject legt de inwoner af, wat werkt, als vanuit uitvoeringsperspectief van de ontwikkelagenda: welke doelen pakken we op, welke monitoringsmiddelen kunnen we inzetten (kwaliteitskader, inkoopcontracten, nazorg en evaluatie van trajecten), wat is de voortgang en wat bereiken we? Voor de lokale opgaven, doen lokale gemeenten dat. Voor de trajecten vanuit het regionale vangnet, doet de centrumgemeente dat.
1.6	Veilige omgeving voor alle inwoners	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Zorg voor spreiding. Nu wonen mensen met een psychische kwetsbaarheid in dezelfde buurt/wijk. Hebben wij enige grip op mensen die wij een woning bieden? Passen mensen die (in een kern geplaatst) worden daar wel? Woningbouwverenigingen hebben de regie. Voorrangsbeleid voor mensen uit eigen kern, vooral mensen met een psychische kwetsbaarheid moeten zo lang mogelijk in eigen omgeving blijven wonen (en terugkomen). Met woningbouwverenigingen afspraken maken dat woningen een bepaalde periode beschikbaar blijven voor mensen (uit de kern) met urgentie. Als deze niet nodig zijn, kunnen de woningen naar andere gaan. Kwetsbare mensen raken ontregelt als zij ergens anders moeten wonen. Niet buigen voor sentiment uit wijk/straat bij bv ex-gedetineerden. Verspreid alleenstaanden en kwetsbaren over de gemeente en zorg voor goede begeleiding. Wijken worden berucht doordat er teveel mensen van bepaalde groepering wonen. Dan wordt zo'n wijk minder interessant voor andere groeperingen. Hier is te weinig doorstroom.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het met u eens. Bij de Thematafel Thuis in de Wijk is een warme landing in buurten en wijken en spreiding van kwetsbare doelgroepen als belangrijke gezamenlijke opgave benoemd. Dit punt moet in gezamenlijkheid met gemeenten (Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Zorg) ontwikkelaars, woningcorporaties, wijkregisseurs en zorgaanbieders opgepakt worden.
1.7	Inzetten op preventie	Adviesraad Sociaal Domein Bernheze	Preventie moet hoger in het vaandel. Niet voornamelijk GGZ georiënteerd zijn. Met name bij mensen met een psychische kwetsbaarheid werkt voorkomen beter dan (gedwongen) behandeling of andere zware middelen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij nemen uw advies ter harte. Tijdig signaleren van kwetsbare situaties kan uitval, escalatie, overlast en zware zorg voorkomen. Dit is een onderdeel van de 'basis op orde' in elke gemeente, buurt en wijk. Hier ligt niet alleen een taak voor preventie GGZ, maar juist ook bij sociale teams, politie en huisartsen. Dit vraagt om betere samenwerking tussen de drie domeinen.

2.1	Algemene reactie	Adviesraad Sociaal Domein Boekel	De ontwikkelagenda straalt een hoog ambitieniveau uit. Wij vinden dit prijzenswaardig. De samenwerkende regionale gemeenten tonen hiermee aan het belang te zien voor goede regelingen en beschikbaarheid van voorzieningen rondom ondersteuning, opvang en zorg voor hun psychisch kwetsbare inwoners. Wij realiseren ons dat deze ontwikkelagenda een notitie op hoofdlijnen is. Veel zal later nog moeten worden uitgewerkt in een regionaal of lokaal uitwerkingsplan.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Elke gemeente zal deze agenda inderdaad moeten vertalen naar speerpunten en uitvoering per jaar. Regionaal organiseren we leersessies en het regionale vangnet.
2.2	Betrokkenheid en grootte doelgroep	Adviesraad Sociaal Domein Boekel	De ASD Boekel stelt het op prijs bij die verdere uitwerking betrokken te gaan worden en wil daarover later graag een aanvullend advies uitbrengen. De ASD Boekel is het eens met de ambities en inspanningen die in de ontwikkelagenda staan verwoord. Voor ons is het echter niet duidelijk hoe groot de groep inwoners met een psychische kwetsbaarheid voor Boekel is en wat hiervoor concreet zal moeten worden gerealiseerd voor de Gemeente Boekel. Wij vernemen dit graag in de nadere uitwerking van de ontwikkelagenda voor onze gemeente.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Het betrekken bij het vervolgtraject verloopt via de contactambtenaar van de gemeente Boekel. Er is veel behoefte aan cijfers. Dit is de eerste keer dat de doelgroep zo breed is omschreven. Hoewel dit duiding geeft, zijn er weinig cijfers betrouwbare beschikbaar. Dit komt doordat de doelgroep groot is: lichte klachten, episodes van klachten tot chronische kwetsbaarheid, niet zichtbaar achter de voordeur tot 24-uurs zorg en alles daar tussen. We kijken hoe we meer cijfermatig inzicht kunnen krijgen bij de toegang tot zorg. Hiernaast gaat het Trimbos Instituut een nulmeting uitvoeren voor de regio.
2.3	Aandacht voor uitvoerings-praktijk	Adviesraad Sociaal Domein Boekel	De ASD Boekel wil graag de volgende punten meegeven voor de verder uitvoeringspraktijk: 1. De hoge ambities zullen moeten worden omgezet in de praktische uitvoering. 2. Wat is de verwachting van de Gemeente over de omvang van de groep inwoners met een psychische kwetsbaarheid waarvoor opvang moet worden gerealiseerd. 3. Is er een duidelijke scheidslijn tussen “lichte” en “zware” ondersteuning binnen de doelgroep. 4. Indien indicaties worden uitgevoerd door het Dorpsteam, zijn medewerkers hiervoor voldoende toegerust. 5. Neemt de druk op mantelzorgers door de uitwerking van de ontwikkelagenda onevenredig toe. 6. Wat is het tijdpad waarop de Gemeente Boekel de uitwerking van de ontwikkelagenda gaat uitvoeren.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	1. Er is een regionale impactanalyse, de lokale gemeente gaat aan de slag met een lokaal uitvoeringsplan. 2. Dit is volgend jaar voor de regio aan te geven: nu zijn we nog nieuwe voorzieningen aan het inkopen en bestaande plekken aan het afbouwen, naar dat wat we denken nodig hebben. Over een half jaar is er een stabiel beeld. 3. Ja. Inwoners bewegen op en neer in de gehele zorgketen, tussen domeinen afhankelijk van draagkracht/draaglast op dat moment. Lichte zorg is 0e lijns zorg (naasten, sociale omgeving, mantelzorg/vrijwilligers, preventie GGZ), 1e lijns zorg

			(huisarts, POH GGZ, basis GGZ, 1e lijns psychologen, etc.), zware zorg is 2e lijns zorg (Wmo begeleiding, GGZ behandeling, verslavingszorg, specialistische GGZ, maatschappelijke opvang, beschermd wonen) en 3e lijns zorg (top-specialistische GGZ en verslavingszorg, Wlz). 4. Wel voor de reguliere Wmo-zorg. Wanneer de problematiek complexer wordt of meervoudig over veel verschillende leefgebieden, is GGZ-consultatie of meekijken/denken vanuit de Centrumgemeente mogelijk. Daarnaast gaan we leersessies organiseren om hiaten op te sporen in de deskundigheid en samen te leren en/of organiseren. 5. De druk neemt toe als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen, niet als gevolg van de ontwikkelagenda. We zien het aantal inwoners met psychische problemen en de complexiteit van de problematiek toenemen en dit drukt op gezinnen. Daarom is het belangrijk om ondersteuning niet alleen te richten op de inwoner met psychische kwetsbaarheid, maar juist ook, en meer dan nu, op naasten: omdat zij een risicogroep zijn om zelf ook uit te vallen/klachten te krijgen, om hen te leren hoe zij het beste om kunnen gaan met gedrag en problemen van hun naaste, om tijdig op te schalen naar (meer) formele zorg of respijtzorg of gewoon de vraag te stellen: hoe het nu met ú? 6. Start in 2021.
3.1	Prioritering	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	Zoals in ons advies van oktober 2019 over het koersdocument aangegeven, biedt het koersdocument alle kans om de opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de nabije toekomst aanzienlijk te verbeteren. De mate waarin vervolgens concrete acties zijn bepaald en het bijbehorende uitvoeringsplan zijn in de ogen van de ASD bepalend voor de effectiviteit van het plan.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank voor uw vertrouwen in de gekozen koers. Wij delen uw mening dat de concrete acties en het bijbehorende uitvoeringsplan bepalend zijn voor de effectiviteit van de gekozen koers.
3.2	Prioritering	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De voorliggende regionale ontwikkelagenda maakt per thema inzichtelijk wat het doel is, welke acties nodig zijn om dat doel te bereiken, of het nieuw of bestaand beleid is en wat de planning is om het doel te bereiken. De ASD kan zich vinden in de lijn dat gemeenten zelf prioriteiten kunnen stellen in het transformatieproces en in de wijze waarop men deze doelstellingen wil bereiken. Op deze manier kan de gemeente het beste aansluiten bij de behoefte en wensen van de inwoners.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank voor uw positieve reactie.
3.3	Prioritering	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De ASD adviseert om ervoor te zorgen dat deze ontwikkelagenda tijdig ter kennis wordt gebracht van de personen/ functionarissen die deze agenda tot uitvoer moeten brengen. In het verleden is immers gebleken dat deze personen niet of onvoldoende van het beleid afweten en hier dan dus geen afdoende invulling aan kunnen geven. Dat gaat niet alleen ten koste van de uitvoering van de agenda, maar vooral van de mensen met een psychische kwetsbaarheid.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw aandachtspunt. Om deze reden hebben wij zowel bij het op- als bijstellen van de agenda veelvuldig afstemming gehad met onze interne en externe samenwerkingspartners. Dit blijft van belang na het vaststellen van de agenda. Vooral door het organiseren van leersessies willen we een zo goed mogelijke invulling aan onze ambities geven.
3.4	Prioritering	Adviesraad Sociaal Domein	Daarnaast verneemt de ASD, nu de gemeente Boxmeer aan de vooravond van een herindeling staat, graag in welke mate er

		Boxmeer	sprake zal zijn van een gemeentelijk aanpak of dat de gemeenten die onderdeel gaan uitmaken van de nieuw te vormen gemeente Land van Cuijk al gezamenlijk een ontwikkelagenda opstellen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	De regionale ontwikkelagenda wordt vertaald naar één uitvoeringsdocument voor de vijf gemeenten in het Land van Cuijk.
3.5	Ambitieniveau	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De ontwikkelagenda heeft een hoog ambitieniveau gezien de hoeveelheid doelstellingen en acties die genoemd worden. Daarnaast wordt terecht gesignaleerd dat dat ook een aantal risico's met zich meebrengt, waar men oog voor heeft. Voorgesteld wordt om de aanpak tussentijds te bezien en te kijken of interventies en maatregelen die worden genomen effectief zijn en bijdragen aan de geformuleerde ambities. De ASD adviseert om de evaluaties op verschillende niveaus uit te voeren, zoals op beleidsniveau en cliëntniveau, zodat de verschillende invalshoeken meegenomen kunnen worden. De ASD houdt in ieder geval de oren en ogen open om te kunnen beoordelen of de doelstellingen in de praktijk gerealiseerd worden en om waar nodig de gemeente ongevraagd te kunnen adviseren om zaken bij te stellen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	De voorgestelde evaluaties maken onderdeel uit van de regionale ontwikkelagenda. Wij vernemen graag hoe u de gestelde doelstellingen in de praktijk ervaart en wanneer u suggesties ter verbetering heeft.
3.6	Belangrijkste bewegingen	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De ASD kan zich vinden in de beweging dat elke gemeente verantwoordelijk blijft voor de eigen inwoners. Het regionale vangnet sluit daar vervolgens op aan. De centrumgemeente neemt niet over. Zeker wanneer inwoners uitstromen uit de geboden voorzieningen is het van belang dat voorkomen wordt dat zij tussen wal en schip vallen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw mening.
3.7	Belangrijke overwegingen	Adviesraad Boxmeer	Van belang is dat er voldoende opvangplekken zijn voor de doelgroep die aansluiten bij wat de inwoner nodig heeft. Op die manier wordt voorkomen dat mensen onnodig lang van (niet passende) voorzieningen gebruik maken zoals in de ontwikkelagenda is aangegeven. Dat is niet goed voor de inwoner zelf, maar tevens houdt men op die manier een plek voor een ander bezet. Daarnaast zorgen voldoende, geschikte opvangplekken er voor dat de problemen niet onnodig groter worden en daarmee lastiger aan te pakken zijn.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw mening.
3.8	De inwoner centraal	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De in de ontwikkelagenda beschreven aanpak gaat uit van de vraag van de inwoner en niet van het beschikbare aanbod. Goed luisteren naar de inwoner en wat hij nodig heeft om de kwaliteit van leven te verbeteren, maakt in de ogen van de ASD dat ondersteuning zo efficiënt en effectief mogelijk kan worden ingezet. Dat geldt zowel vanuit het perspectief van de inwoner als vanuit het perspectief van de gemeente. Daarbij is het van belang dat hulpverleners het vraagstuk in den brede bezien en niet alleen vanuit hun eigen rol benaderen, maar met betrokken afdelingen/ collega's in het veld bezien en organiseren wat nodig is. De ASD vraagt zich hierbij af hoe mensen met een psychische kwetsbaarheid in kaart worden gebracht. Vooral wanneer het mensen betreft die geen hulp vragen of willen. Welke mogelijkheden zijn er binnen de AVG? En welke aanpak hanteert de gemeente hierbij?
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw uitleg van de inwoner centraal. Het in kaart brengen van psychische kwetsbaarheid van mensen die geen hulp vragen of willen gebeurt op twee manieren: 1. Signaalgericht door familie, naasten, buurtbewoners, politie, woningbouw, etc. 2. Outreachend werken: er op af en de vraag achter de voordeur in beeld brengen. O.a. door sociale teams, bemoeizorg. Wanneer er zorgen zijn over een inwoner dan is er binnen de Wmo en de Wvggz een grondslag om gegevens te delen.
3.9	De inwoner	Adviesraad Sociaal Domein	Mensen met een psychische kwetsbaarheid worden nu vaak snel doorverwezen naar de Wet langdurige zorg (Wlz). De ASD

	centraal	Boxmeer	adviseert om vooraf goed te bezien of mensen hiervoor inderdaad in aanmerking komen, zodat mensen niet onnodig doorgestuurd worden. Er komt immers veel kijken bij een aanvraag waarmee vaak de mantelzorger wordt belast. En bij een afwijzing moet er opnieuw geïndiceerd worden. En ook dan blijft maatwerk nodig.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Vanaf 2021 wordt de toegang tot de Wlz voor cliënten beschermd wonen opengesteld. Het klopt dat er cliënten worden doorverwezen, maar alleen als zorgverleners denken dat dit ook echt de best passende zorg is voor deze inwoner. Indien een cliënt en/of mantelzorger hulp nodig heeft bij een aanvraag van de Wlz dan kunnen zij een beroep doen op kosteloze onafhankelijke cliëntondersteuning, maar zorgaanbieders helpen hier ook actief bij.
3.10	De inwoner centraal	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	Tot slot wordt aangegeven (beleid thema 2) dat er geen dubbele voorzieningen worden ingezet. De ASD gaat ervan uit dat hier wordt bedoeld dat er niet *onnodig* meerdere voorzieningen worden ingezet. Het kan immers in bepaalde gevallen wel nodig zijn om meerdere voorzieningen in te zetten. De ASD adviseert om altijd naar maatwerk te streven.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	We hebben dit in de regionale ontwikkelagenda verduidelijkt.
3.11	Aandacht voor jongeren	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De ASD adviseert om in de ontwikkelagenda extra aandacht te schenken aan jongeren die psychisch kwetsbaar zijn, met name ten aanzien van de voorzieningen voor de jeugd (18-) naar voorzieningen voor volwassenen (18+). De vraag verandert immers niet op het moment dat iemand 18 jaar wordt. Wanneer wordt aangesloten bij de specifieke vraag van de inwoner zou dat geen probleem hoeven opleveren. De praktijk is vaak anders zoals ook uit eerdere adviezen van de ASD is gebleken.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw mening om extra aandacht te schenken aan jongeren met een psychische kwetsbaarheid. Immers jongeren eerder, beter en sneller helpen, voorkomt erger. De pilot wonen welzijn zorg (tiny houses) waar jongvolwassenen wonen en zorg ontvangen in hun weg naar zelfstandigheid is daar een goed lokaal voorbeeld van.
3.12	Aandacht voor jongeren	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De ASD adviseert om de gesloten behandelvoorzieningen voor 18- niet allemaal weg te bezuinigen. Momenteel zijn er in elk geval nauwelijks tot geen passende gesloten behandelplaatsen. Pas na de 18e verjaardag kan men deze jongeren verplicht op laten nemen. Hierdoor neemt het aantal jongeren met een psychische kwetsbaarheid onnodig toe. Na de 18e verjaardag kan men weigeren en is het vaak wachten op escalatie voor men tot opname over kan gaan. Kortom, hoe eerder jongeren geholpen kunnen worden hoe groter de kans op succes is en hoe minder ze later een beroep zullen doen op zorg, hulp en ondersteuning.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	We nemen uw advies mee naar de beleidsmedewerker jeugd. Samenwerking tussen domeinen betekent ook afstemming met Jeugdhulp over de doelgroep 16 t/m 27 jarigen als het gaat om warme overgang, continuïteit en best passende zorg.
3.13	Integrale benadering	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	De integrale benadering van ondersteuning aan inwoners met een psychische kwetsbaarheid in den brede wordt door de ASD onderschreven. Het gaat daarbij om aspecten als huisvesting, passend werk, opleiding, of dagbesteding, voorzieningen in de wijk, enz. Daarbij moet, zoals in de ontwikkelagenda beschreven, voorkomen worden dat inwoners door de bomen het bos niet meer zien. Het aanbod dat aan de inwoners wordt gedaan, dient daarom voor de betrokkene zo transparant en duidelijk mogelijk te zijn. Daarnaast gaat de integrale benadering zoals in de ontwikkelagenda beschreven nog een stapje verder, namelijk ook met het veiligheidsdomein en de medische zorg. De ASD adviseert om de rol van de gemeente in deze integrale benadering nader uit te werken.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank voor uw advies. Integraal werken is één van onze speerpunten.
3.14	Integrale benadering	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	Daarnaast onderschrijft de ASD het belang van flexibel op- en afschalen, maar adviseert om daar vooraf tijdslimieten voor vast te stellen. Het mag niet zo zijn dat er door bureaucratie te laat opgeschaald wordt. Of dat, in geval van te laat afschalen, het

			onnodig geld en uren kost die aan een andere zorgvraag besteed kunnen worden.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Binnen de huidige inkoop hebben we mogelijkheden voor op- en afschalen binnen de producten. Voor het overgaan naar andere producten vindt nog een doorontwikkeling plaats. Denk bijvoorbeeld van de inzet van tijdelijke opvangvoorzieningen zoals een time-outvoorziening. We gaan in onze gemeente de aanpak ter voorkoming van escalatie invoeren (het AVE-model). Dit model zorgt voor heldere afspraken tussen partijen om tijdig regie op- of af te schalen. Echter, bij op-en afschalen van Zvw gefinancierde zorgvormen hebben wij als gemeenten geen directe invloed. Wat we wel doen is dit bespreken met de betrokken zorgaanbieders en de zorgverzekeraars.
3.15	Help de helpers	Adviesraad Sociaal Domein Boxmeer	Tijdens de bijeenkomst op woensdag 26 augustus hebben we met elkaar stil gestaan bij de mensen in de omgeving van de psychisch kwetsbare inwoners, waaronder mantelzorgers en buurtbewoners. Niet alleen voor de lokale maar ook voor de regionale ontwikkelagenda is dit van belang. De ASD vraagt u dan ook om extra aandacht te besteden aan de mantelzorgers en naaste omgeving van deze kwetsbare groep inwoners.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij hebben dit in de regionale ontwikkelagenda verduidelijkt.
4.1	Algemene reactie	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	De ontwikkelagenda ziet er zeer volledig uit en beschrijft alle aspecten die van belang zijn voor de opvang van deze kwetsbare groep inwoners. Ook de aanpak waarbij er al in een vroeg stadium met ASD-en en andere betrokkenen overleg heeft plaatsgevonden over het koersdocument, was zeer adequaat, waarvoor onze dank. Wij brengen dan ook een positief advies uit met betrekking tot deze ontwikkelagenda met daarbij de aantekening dat wij graag een reactie van u ontvangen op de onderstaande punten.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank voor uw positieve advies met betrekking tot de regionale ontwikkelagenda. Op onderstaande punten geven wij uiteraard een reactie.
4.2	Realisme van de hulpverlenings-praktijk	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	De ontwikkelagenda heeft een hoog ambitieniveau waarbij wellicht op onderdelen voorbij wordt gegaan aan het gegeven dat de hulpverlening aan deze kwetsbare doelgroep niet altijd zo maakbaar is als wel gewenst wordt. Het ontbreken van zelfinzicht in ziektebeelden, verloren netwerkcontacten, ontkenning van de behoefte aan ondersteuning, maken het uiterst ingewikkeld om de juiste hulp te mogen en te kunnen bieden.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	U omschrijft de complexiteit op inwonerniveau goed. Wij onderschrijven dat de organisatie van passende hulp en ondersteuning voor deze kwetsbare doelgroep zeker niet makkelijk is en dat de ontwikkelagenda een hoog ambitieniveau kent. Toch zetten wij in op het herkennen van problemen, het erkennen van onze rol en die van andere partners en de wil om het aan te pakken. Dit laat onverlet dat het hier om complexe problematiek en een grote maatschappelijke opgave gaat waarbij we realistisch moeten zijn over wat op inwonerniveau haalbaar is.
4.3	Reactie professionele inzet	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Allereerst benadrukken we graag dat er nooit een reden mag zijn waarom noodzakelijke hulp niet verleend wordt. Wij pleiten er dan ook voor zorg te dragen voor goede professionele inzet op dit terrein en vernemen graag van u hoe u dit gaat bewerkstelligen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Er mag inderdaad nooit een reden zijn om noodzakelijke hulp niet te verlenen. Daarom komt er één regionale toegang waarbij expertise rondom beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg wordt gebundeld. Ook zorgen we er voor dat professionals worden geschoold om goed met de doelgroep om te kunnen gaan en vroegtijdig problemen te signaleren. Dit gebeurt zowel regionaal als lokaal.

4.4	Reactie aandacht voor mantelzorgers	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Daarnaast pleiten wij voor extra aandacht voor de mantelzorgers voor deze kwetsbare groep. Welke inspanningen gaat u verrichten om ervoor te zorgen dat de balans draagkracht/draaglast voor deze groep op peil blijft?
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Het lokale mantelzorgbeleid geldt ook voor de hier bedoelde mantelzorgers. In de ontwikkelagenda wordt veel gesproken over naasten – omdat deze vanuit het perspectief van de inwoner is geschreven. Deze spreken eerder over zijn of haar naasten, familie, gezin, buren. Maar hiermee bedoelen we zeker ook mantelzorgers. De ambitie is om meer dan nu aandacht te geven aan de naasten in de gehele keten van ondersteuning: om hen te leren hoe zij het beste met de ander om kan gaan, om gedrag te leren begrijpen (psycho-educatie), om te voorkomen dat de informele zorg te zwaar wordt en tijdig professionele zorg of respijtzorg in te zetten, te voorkomen dat zij zelf uitvallen, aandacht even los te koppelen van de ander, maar echte aandacht aan hén te geven, iemand die vraagt: 'hoe gaat het met ú?' In de ontwikkelagenda noemen we naasten, maar bedoelen we ook mantelzorgers. Dit passen we aan.
4.5	Reactie aandacht voor jeugd	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Ook vragen we in dit kader specifiek aandacht voor de jeugd, met name voor wat betreft eenzaamheid en het sociaal welbevinden. Gebruik alcohol, lachgas en drugs.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij delen uw mening. Het wettelijk kader van de Wmo is 18+. Maar de ambities voor goede zorg, en dus ongeacht leeftijd, staat en valt met integraal werken over schotten en domeinen heen. Het is belangrijk dat dit nog beter lokaal georganiseerd wordt, vooral met de Wet meervoudige aanpak Sociaal Domein in aantocht (2022). Integraal werken betekent alle leefgebieden meenemen, dus inclusief welbevinden en middelengebruik.
4.6	Reactie afstemming domeinen	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Wij vernemen graag van u hoe u gaat zorgdragen voor meer afstemming aan de voorkant tussen het medische en het sociale domein als het gaat om deze doelgroep.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Op regionaal niveau hebben we de samenwerking met de zorgverzekeraars geïntensiveerd in 2020 –een gezamenlijke werkagenda is bijna gereed. Daarnaast hebben we onlangs tijdens een Thematafel Medisch Domein de ontwikkelagenda gezamenlijk besproken. Hierbij waren huisartsorganisaties, zorgverzekeraars, basis GGZ, specialistische GGZ, specialistische verslavingszorg en andere partijen aanwezig. Hun opmerkingen zijn in het stuk verwerkt en gezamenlijke opgaven zijn benoemd. We hopen hiermee de hiaten in de keten van zorg tussen verschillende wet- en regelgeving te kunnen aanpakken. Concreet willen we met de koepels van huisartsenpraktijken afspraken maken over samenwerking tussen sociale teams, huisarts en POH-GGZ.
4.7	Reactie samenwerking partijen	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	De samenwerking tussen GGZ en de politie om te komen tot een integrale aanpak heeft een hoge prioriteit. Welke rol speelt u hierin als gemeente?
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Als regio spelen de gemeenten hierin een rol door knelpunten in de keten van zorg te signaleren en in afstemming met de partijen op te lossen. Wij merken dat gemeenten meer zicht hebben op de problemen die als gevolg van de ambulantisering in de GGZ in het sociaal domein ontstaan. Wij hebben een rol in het signaleren en benoemen van deze hiaten en het samen met andere partijen agenderen en oplossen hiervan. Bij de Thematafel Zorg en Veiligheid is dit onderwerp uitgebreid aan bod gekomen, ook zijn er gezamenlijke opgaven benoemd waar we gezamenlijk aan gaan werken.
4.8	Reactie eigenaarschap	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	De nota geeft aan dat de lokale gemeente het eigenaarschap terugkrijgt voor wat betreft deze doelgroep en daarmee verantwoordelijk wordt voor de goede ondersteuning. Regionale samenwerking zal hierbij onontbeerlijk zijn. Graag vernemen wij

			hoe dit eigenaarschap binnen onze gemeente ingevuld gaat worden en hoe er wordt gewerkt aan regionale samenwerking. Een en ander in samenhang met de nieuw te vormen gemeente Land van Cuijk.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Elke gemeente geeft invulling aan de lokale speerpunten in de ontwikkelagenda en hoe/wanneer/wie daaraan lokaal gewerkt wordt. Dit moet voor de nieuw te vormen gemeente nog uitgewerkt worden. De regionale samenwerking is al geregeld in de centrumregeling. Beleidsmatige samenwerking is geregeld in het Regionaal Ambtelijk Overleg Beschermd Wonen (RAO BW+). Vanuit dit gremium worden leersessies georganiseerd. Lokale gemeenten gaan vervolgens zelf aan de slag met de leerpunten in de lokale uitvoering. De centrumgemeente zal de voortgang van de regionale ontwikkelagenda bewaken.
4.9	Reactie basis op orde	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	De nota geeft aan dat de lokale basis op orde moet zijn, wil het regionale vangnet kunnen functioneren. Dit vraagt om samenwerking en solidariteit. Graag vernemen wij van u hoe u het op orde zijn van de lokale basis momenteel beoordeelt, welke aandachtspunten er wellicht zijn en welke zaken u op dit vlak gaat aanpakken, zodat er een efficiënte en snelle en adequate samenwerking ontstaat. Lang wachten maakt de problemen alleen maar groter.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn van mening dat de beoordeling van de lokale basis het beste kan worden gedaan door de lokale gemeente, aangezien deze gemeente het beste zicht heeft op de mate waarin de lokale basis op orde is en welke opgaven er liggen. Deze analyse moet nog uitgevoerd worden. Wij informeren u hierover in een later stadium.
4.10	Reactie crisisopvang	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Graag vernemen wij van u hoe de crisisopvang wordt geregeld.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Acute GGZ zorg is in onze regio een verantwoordelijkheid van de GGZ Oost Brabant. Echter, in de praktijk zien we ook dat een beroep wordt gedaan op acute GGZ terwijl dit niet altijd nodig is. We missen in het regionale palet opvangplekken en ondersteuning die spoed hebben, maar geen crisis zijn of om acute specialistische GGZ zorg vragen. Daarom gaan we time-outplekken inkopen en 24/7 bereikbare hulp toevoegen aan het regionale aanbod.
4.11	Reactie arbeid en daginvulling	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Graag vernemen wij van u wat de mogelijkheden zijn/worden voor deze doelgroep voor wat betreft arbeid/dag invulling. Wij vinden dit belangrijk aangezien dit structuur en houvast kan bieden.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het met u eens: een daginvulling geeft structuur en zingeving. Wanneer inwoners gebruik maken van opvangvoorzieningen, willen we dat er (na enkele dagen om tot rust te komen) zo snel mogelijk gezorgd wordt voor een daginvulling zoals (arbeidsmatige) dagbesteding/vrijwilligerswerk/werk/opleiding. Dit past bij positieve gezondheid (wat kan ik?) en de herstelvisie (hoe kan ik werken aan herstel en meedoen?) en bevordert door- en uitstroom uit opvangvoorzieningen. Dit willen we opnemen in heldere afspraken met de zorgaanbieders voor opvang en beschermd wonen.
4.12	Reactie tijdpad	Adviesraden Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert	Tenslotte ontvangen we graag een tijdpad voor monitoring en evaluatie van de ingang te zetten ontwikkelingen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dit is onderdeel van de lokale impactanalyse die elke gemeente maakt. Regionaal bekijken we jaarlijks hoe ver het staat met de regionale doelen in de ontwikkelagenda. Het Trimbos Instituut gaat ons hierbij ondersteunen. Alle gemeenten en ASD's ontvangen jaarlijks deze evaluatie.

5.1	Algemene reactie	Adviesraad Landerd	In eerste termijn geen advies uitgebracht. Volgt mogelijk later.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Niet van toepassing.
6.1	Algemene reactie	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Onze eerste en algemene indruk is dat met de nota OPK de samenwerkende gemeenten maar vooral de centrumgemeente Oss een zeer ambitieus opgezet plan presenteren. In de uitwerking van de diverse benodigde voorzieningen en de daarvoor noodzakelijk geachte samenwerkingsafspraken tussen alle actoren betrokken bij de brede doelgroep psychisch kwetsbare burgers herkennen wij veel van door ons eerder uitgebrachte adviezen. Wij waarderen bijzonder hoe uw ambtenaren met de door ons eerder in diverse (voor)overleggen ingebrachte opmerkingen en adviezen zijn omgegaan. In menig opzicht zijn we daardoor samen dichter bij de behoeften van de burgers rondom Wmo en Participatie gekomen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank voor uw positieve reactie. Fijn om te horen dat uw inbreng op goede wijze in de ontwikkelagenda is verwerkt.
6.2	Tijdsplanning	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Neem meer tijd om tot het gewenste doel te komen. Probeer wel tussentijds haalbare stappen te zetten en deze te implementeren in samenspraak met elke organisatie die dat op verantwoorde wijze kan waarmaken. Maak daarvoor jaarplannen en stel deze steeds bij aan de actualiteit. Deze jaarplannen dienen bij te dragen aan het bevorderen van het uiteindelijk na te streven doel zoals nu verwoord in de nota OPK. Blijf daarbij een aanjager om met partijen voortgang te houden en snelheid in het proces na te streven.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het eens met uw advies. De landelijke Commissie Dannenberg benoemt dat de transformatie zeker 10 jaar gaat duren. Maar de Centrumregeling tussen de 10 gemeenten geldt tot 2023. Daarom sluiten we vooralsnog aan op dit regionale tijdspad, stellen jaarlijks prioriteiten, monitoren de voortgang en sturen jaarlijks bij waar nodig. We kijken in 2023 waar we staan en welke opgaven er dan nog liggen. De centrumgemeente zal daarbij de aanjagersrol op zich nemen, maar elke gemeente heeft ook een lokale verantwoordelijkheid in de te behalen doelen.
6.3	Inzet en bereidheid samenwerkende partijen	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Schenk heel veel aandacht aan de procesgang en met name aan de gevoeligheden die het bij de deelnemers kan oproepen. Houd steeds het algemeen belang voor ogen: dat van de psychisch kwetsbare burgers in het regionaal samenwerkingsverband! Dit belang moet leidend zijn en niet vertroebeld worden door organisatie- en/of bestuurdersbelangen. Stel een deskundig, enthousiast en zeer betrokken procesmanager aan die het krediet krijgt van alle instanties. Het zal bij voorkeur iemand moeten zijn van buiten de deelnemende partijen die bij voorbaat een groot vertrouwen bij alle deelnemers geniet. Zorg dat deze “kartrekker” voldoende mandaat krijgt en speelruimte heeft om op soms onorthodoxe wijze het proces aan te kunnen jagen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het eens met uw analyse. Het speelveld is complex: de soms botsende belangen, doen wat nodig is voor de inwoner, in plaats van de systeemwereld, organisatiebelangen of financiële afwegingen te laten prevaleren. Met de thematafels die in september 2020 gehouden zijn met samenwerkingspartners in- en extern om de opgaven in de ontwikkelagenda te bespreken (Zorg & Veiligheid, Gezondheidsbeleid, Clienten & Naasten, Opvang & Ondersteuning, Samenwerking medisch domein, Wonen in de Wijk en Normalisatie & Inclusie) hebben we veel draagvlak verkregen voor de ontwikkelagenda en de opgaven waar we gezamenlijk met deze partners voor staan.

6.4	Aandacht voor proces	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Stel een deskundig, enthousiast en zeer betrokken procesmanager aan die het krediet krijgt van alle instanties. Het zal bij voorkeur iemand moeten zijn van buiten de deelnemende partijen die bij voorbaat een groot vertrouwen bij alle deelnemers geniet. Zorg dat deze "kartrekker" voldoende mandaat krijgt en speelruimte heeft om op soms onorthodoxe wijze het proces aan te kunnen jagen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij steunen uw oproep voor aandacht voor het proces en samenwerking. Al denken we vooralsnog geen nieuwe procesmanager nodig te hebben, omdat er extra capaciteit bij de centrumgemeente beschikbaar is gekomen om deze opgaven in de regionale ontwikkelagenda op te pakken. Vanuit de gemeenten willen we de regie op samenwerken en het oplossen van hiaten versterken. Wij zullen uw advies ter harte nemen, mocht een onderwerp alsnog om een onafhankelijke procesbegeleider vragen.
6.5	Huidige wet- en regelgeving	Adviesraad Sociaal Domein Oss	De praktijk leert dat de huidige wet- en regelgeving vaak onduidelijk is en ruimte laat voor "afschuiven van verantwoordelijkheid" en het probleem bij de ander neer te leggen. Ook is de wet- en regelgeving in de uitvoering nogal eens tegenstrijdig en zeker niet in het belang van elke individuele burger….Een gemeente is met name die partij die de balans tussen het individueel belang en die van de samenleving in evenwicht dient te houden. Daarbij is zij meestal niet alleen afhankelijk van de eigen waarnemingen en onderzoek maar ook van andere instanties….Naast het niet kunnen en/of willen oppakken van de problematiek speelt de privacy wetgeving ook een rol bij het juist kunnen interpreteren van individueel vs. algemeen belang. Als bij partijen in de keten niemand de verantwoordelijkheid wil of kan nemen voor de juiste hulpverlening ligt het uiteindelijk risico op dit moment volledig bij de (centrum)gemeente.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven uw analyse.
6.6	Huidige wet- en regelgeving	Adviesraad Sociaal Domein Oss	De adviesraad adviseert: 1. Voor de regionaal samenwerkende gemeenten heeft de uitvoering van de nota OPK alleen kans van slagen als er voldoende draagvlak is voor hetgeen er nodig is om psychisch kwetsbare burgers de juiste zorg, welzijn en huisvesting te bieden. Dit vraagt op de eerste plaats op elke daarvoor geëigend moment in het proces van uitwerking instemming van alle betrokkenen. Maar nog belangrijker instemming en draagvlak bij de burgers. Goede en veelvuldige informatie op elke stap in het proces is van wezenlijk belang. Uitleg over het hoe, het waarom, het wanneer , door wie en wat niet! 2. Naast goede informatie is het van belang om de burgers in de wijken mee te laten praten over de gewenste voorzieningen en het pakket aan activiteiten. Door hen in dit proces mee te nemen wordt het draagvlak bevorderd en de eigen verantwoordelijkheid vergroot. Dit zal een positief effect hebben op de ontwikkeling van alle nodige woon- en welzijnsvoorzieningen in de wijk/buurt en vermindert de weerstand bij het huisvesten van bijzondere doelgroepen in de buurt. 3. Bijzondere aandacht vragen we voor informatie aan de doelgroep psychisch kwetsbare burgers. Betrek hen zeker bij de verdere beleidsontwikkeling en maak optimaal gebruik van hun ervaringsdeskundigheid. 4. Op het moment dat de nota OPK wordt aangenomen in de respectievelijke gemeenteraden zijn zij mede verantwoordelijk voor het creëren van draagvlak onder de burgers. 5. De gemeenten dienen helderheid te bieden over tot welke niveau het individueel belang voorop staat en waar die van het algemeen belang van alle burgers in beeld komt. Niet altijd zal dit in elke individuele casus mogelijk zijn. Maar elke gemeente moet er op voorbereid zijn om, binnen de grens van privacy, maximale duidelijkheid te geven over haar

			beslissing. 6. Wij adviseren om hierbij voor de burgers een onafhankelijke beroepsinstantie aan te wijzen die onderzoek kan doen en een gemeentelijk besluit kan toetsen.
6.7	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	1. Met de zeven thematafels gehouden in september hebben wij met een goede afspiegeling van alle betrokkenen de huidige ontwikkelingen en de noodzakelijke opgaven gecheckt. De ontwikkelagenda kan rekenen op brede steun en op alle tafels was een hoog gevoel van urgentie en gezamenlijke verantwoordelijkheid aanwezig. Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten en pijnpunten benoemd. Hoe elke opgave invulling krijgt, is verschillend en daar willen we samen met deze partijen invulling aan geven. We zullen gedurende het hele traject moeten blijven werken aan draagvlak, betrokkenheid, in gesprek blijven met zowel inwoners, naasten/leefomgeving en samenwerkende partners. We zoeken dan ook naar middelen die daarbij kunnen helpen. 2. U stipt hier een punt aan dat ook genoemd is op de Thematafel Wonen in de wijk en de Thematafel Normalisatie & Inclusie: de leefbaarheid in buurten en wijken, betrekken van inwoners, spreiding van kwetsbare doelgroepen in dorpen en wijken, werken aan warme landing en voldoende voorzieningen in de wijk, etc. In de ontwikkelagenda voegen we de noodzaak voor aandacht en betrekken van de leefomgeving toe. Dat staat er nog onvoldoende in. 3. Wij nemen uw advies over. bij de Thematafel Normalisatie & Inclusie hebben we handvatten gekregen hoe we dit het beste kunnen doen. 4. Wij nemen kennis van deze visie. De centrumgemeente heeft hier geen rol in. 5. Dit is in elke situatie, maar vooral bij escalatie van problematiek, crisis, verward gedrag, overlast of opleggen van verplichte GGZ, een afweging die meegenomen wordt en daardoor ook altijd maatwerk. Om de juiste stappen hierin te zetten, is het AVE-model en een proces van bestuursrapportages ingevoerd. De gemeente zal binnen de grenzen van de AVG hierin zorgvuldigheid en transparantie betrachten. 6. Er zijn reguliere beroepsmogelijkheden waar inwoners gebruik van kunnen maken bij het toe- of afwijzen van zorg. Wij zullen ons hierop focussen.
6.8	Preventie	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Schenk over de hele linie meer aandacht aan preventie. Door vroegtijdige signalering kan bijvoorbeeld afzondering en uitval in het onderwijs voorkomen worden. Zeker bij speciale doelgroepen dient dit bij alle partners in de keten voorop te staan. Zorg dat er een laagdrempelig bereikbaar en juist bemenst punt is (bijvoorbeeld bij de gemeente) waar de professionals in het werkveld hun signalen kunnen inbrengen. Melding en afhandeling van signalen kunnen met inachtneming van de privacy wetgeving in behandeling worden genomen door een daarvoor door de samenwerkende partners aangestelde persoon of instantie.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven het belang van tijdige signalering van problemen in buurten en wijken, op alle leefgebieden, de aandacht voor het voorkómen en het inzetten op preventie. O.a. sociale teams (sociaal domein), wijkagenten/politie (veiligheidsdomein), woningcorporaties (wijken en buurten) en huisartsen (medisch domein) hebben deze signalerende functie, professionals weten hen te vinden en de verschillende signalerende partijen werken steeds beter samen – maar moet zeker nog beter. Een nieuw meldpunt binnen één domein heeft niet onze voorkeur.

6.9	Verdere uitwerking en betrokkenheid	Adviesraad Sociaal Domein Oss	Voor de verdere uitwerking van de ontwikkelagenda naar beleid en uitvoeringsregels bezit de ASD Oss, in het bijzonder de leden binnen de kenniskring Wmo, ervaringsdeskundigheid en kennis om hieraan een bijdrage te leveren. Een uitnodiging zien we graag tegemoet.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Graag blijven wij met u in gesprek over de voortgang en invulling van de regionale ontwikkelagenda.
7.1	Algemene reactie	Adviesraad Sociaal Domein Sint Anthonis	Toelichting: De ASD van Sint Anthonis heeft ervoor gekozen om vooral adviezen af te geven voor de lokale ontwikkelagenda. De gemeente Sint Anthonis kiest er voor deze lokaal te beantwoorden. Adviezen die de regio BNO raken, zijn hieronder opgenomen. De ontwikkelagenda ziet er zeer volledig uit en beschrijft alle aspecten die van belang zijn voor de opvang van deze kwetsbare groep inwoners.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank u voor uw positieve reactie.
7.2	Hoog ambitieniveau/ centraal stellen van de vraag	Adviesraad Sociaal Domein Sint Anthonis	De ontwikkelagenda heeft een hoog ambitieniveau waarbij wellicht op onderdelen voorbij wordt gegaan aan het gegeven dat de hulpverlening aan deze kwetsbare doelgroep niet altijd zo maakbaar is als wel gewenst wordt. Het ontbreken van zelfinzicht in ziektebeelden, verloren netwerkcontacten, ontkenning van de behoefte aan ondersteuning, maken het uiterst ingewikkeld om de juiste hulp te mogen en te kunnen bieden. Allereerst benadrukken we graag dat er nooit een reden mag zijn, waarom noodzakelijke hulp niet verleend wordt. Daarom ook verheugt ons het principe dat de hulp aan de doelgroep nadrukkelijk vraag gestuurd moet zijn. De vraag staat centraal. Juist de combinatie van die ambitie en het centraal stellen van de behoefte van de kwetsbare cliënt, maakt het moeilijk de hoge ambities waar te maken. Wij denken dan ook dat de uitwerking van de regionale agenda in de lokale agenda daar aandacht aan kan besteden.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven dat de organisatie van passende hulp en ondersteuning voor deze kwetsbare doelgroep zeker niet makkelijk is en dat de regionale ontwikkelagenda een zeer hoog ambitieniveau kent. Wij zijn het met u eens dat een lokale agenda helpt bij het stellen van de juiste prioriteiten en richting en invulling kan geven in de uitvoering van de opgaven.
7.3	Beschikbaarheid voldoende financiële middelen	Adviesraad Sociaal Domein Sint Anthonis	Hulp waarbij de vraag centraal staat zou feitelijk vanuit een open eind-financiering betaald moeten kunnen worden. In dit verband maken wij ons zorgen om de hoogte van het budget, maar ook om het sterk stijgende aantal inwoners met een psychische problematiek.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij delen uw zorgen. Enerzijds zetten de gemeenten daarom in op transformatie, door- en uitstroom, samenwerking, preventie. Anderzijds vraagt het om goede analyse waar budgetproblemen ontstaan, tijdig signaleren, benoemen en sturen, ook als er problemen ontstaan die opgelost moeten worden in het medisch of veiligheidsdomein, bovenregionaal of landelijk.
7.4	Uitstroom Wlz	Adviesraad Sociaal Domein Sint Anthonis	Een aantal mensen uit de doelgroep zal uiteindelijk doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg, waarmee ze uit beeld verdwijnen. Wellicht vallen mensen in een gat, immers de wachtlijsten voor een intramurale opname worden alleen maar langer. Door die wachttijd wordt de druk op de lokale of regionale voorziening groter.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Zolang mensen op een wachtlijst van de Wlz staan, zijn de bestaande zorgaanbieder en financierder aan zet om in deze overbruggingsperiode passende zorg te bieden.
7.5	Goede	Adviesraad Sociaal Domein	De nota geeft aan dat de lokale basis op orde moet zijn, wil het regionale vangnet kunnen functioneren. Dit vraagt om

	samenwerking lokaal en met het regionale vangnet	Sint Anthonis	samenwerking, flexibiliteit en solidariteit. Wij vragen derhalve expliciet aandacht voor de samenwerking tussen het regionale vangnet en de lokale basis. Voor de integrale benadering pleiten we sterk voor een persoonlijke regisseur voor elke cliënt, die ook verantwoordelijk is voor de koppeling naar het regionaal vangnet.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij zijn het eens met uw analyse. Hoe gemeenten invulling geven aan integraal werken kan lokaal verschillen. Uw advies nemen we mee.
7.6	Monitor en evaluatie	Adviesraad Sociaal Domein Sint Anthonis	We ontvangen graag een tijdpad voor monitoring en evaluatie van de in gang te zetten ontwikkelingen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Uw gemeente kan u voorzien van een lokaal tijdspad. De stand van zaken van de regionale agendapunten worden jaarlijks geëvalueerd, deze krijgen gemeenten en ASD's toegezonden.
8.1	Algemene reactie	Adviesraad Sociaal Domein Uden	Hoewel de agenda in ruime bewoordingen is opgesteld, straalt deze toch een zeer hoog ambitieniveau uit. Het zal mede daardoor veel tijd, inspanning en geld vragen om het beoogde resultaat te bereiken. Aangezien nog weinig concreet is aangegeven, zullen wij alle uitvoeringsplannen, die met de agenda verband houden, met een zeer kritisch oog doornemen voordat wij daarover advies uitbrengen.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Dank u wel voor uw reactie, wij respecteren uw wens om in een later stadium advies uit te brengen.
8.2	Reactie lokale basis op orde	Adviesraad Sociaal Domein Uden	Hoewel wij hier waarschijnlijk een open deur mee intrappen, adviseren wij u – gelet op de belangen die er voor de doelgroep op het spel staan - dat er waar mogelijk in samenwerking met andere regiogemeenten inspanningen worden geleverd waarmee zoveel mogelijk gemeenten de lokale basis op orde krijgen. Samenwerking zal als bijkomend voordeel hebben dat plaatselijk beleid en regelgeving hetzelfde is, wat ook een voordeel is voor die burgers waar het in deze agenda om gaat.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Inderdaad zijn er gezamenlijke belangen om in elke gemeente de basis op orde te krijgen. Gemeenten waar dit niet het geval is zullen waarschijnlijk een groter beroep doen op het regionale vangnet met gevolgen voor beschikbaarheid, continuïteit en betaalbaarheid van zorg.
8.3	Reactie aandacht voor mantelzorgers	Adviesraad Sociaal Domein Uden	In het hele document van 43 pagina's komt slechts één keer het woord mantelzorg voor (blz. 15 mantelzorgvertegenwoordigers). Aangezien mantelzorg – in onze ogen – een zeer belangrijke pijler is bij de opvang en '(her)inburgering' van psychisch kwetsbare inwoners. Mantelzorg dient daarom meer aandacht te krijgen en dus ook nadrukkelijker te worden benoemd in deze ontwikkelagenda.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	De ontwikkelagenda is geschreven vanuit het perspectief van de inwoner. Deze praat niet over mantelzorger, maar over zijn of haar naaste, familie of gezin. Wij hebben in het taalgebruik hierbij aan willen sluiten. Omdat wij het belangrijk vinden dat de lezer weet dat wij met naasten óók mantelzorgers bedoelen, is dit verduidelijkt in het stuk.
8.4	Reactie concretiseren aandachtspun-ten	Adviesraad Sociaal Domein Uden	De agenda is een notitie in hoofdlijnen en algemeenheden. Deze lijn wordt niet overal gevolgd. Waar u – zoals op blz. 34 bij 5.2.2 - concreet wil zijn, volgen echter zeven aandachtspunten met - naar ons idee - algemeenheden. Dit i.t.t. blz. 8, 2e aandachtpunt: 'Bij inwoners die geen ondersteuning willen…' geeft u concreet aan: tot zover gaan we door met hulp.

	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Uw analyse klopt. Op pagina 34, onder 5.2.2, staat de visie op samenwerking verwoord. Deze is niet concreet vertaald naar acties. Op pagina 8, 2e aandachtspunt, is een concrete uitspraak gedaan. Deze is geherformuleerd als gevolg van input vanuit de thematafels (samenwerkingspartners/cliëntenraden): uitspraak was te stellig, maatwerk is wenselijk.
8.5	Reactie vergroten expertise professionals	Adviesraad Sociaal Domein Uden	Het is van belang dat er voldoende expertise is bij personen, die de Toegang van de gemeente bemensen, dit i.v.m. intake en verdere procesbegeleiding. Wij adviseren u daarom met klem tijdig mensen te benoemen voor de vereiste functies, voldoende middelen vrij te maken voor scholing en tijdig met het opleidingstraject te starten.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Wij onderschrijven dat het belangrijk is dat de professionals in de toegang beschikken over voldoende expertise en waar nodig hierin worden geschoold. Uw advies is gericht op de lokale situatie in uw gemeente en wordt lokaal beantwoord.
8.6	Reactie betrekken partners	Adviesraad Sociaal Domein Uden	Psychiaters, psychologen, SPV-ers, kunnen fungeren als zorgaanbieders, maar mogelijk ook als adviseur in wijkteams. Waar mogelijk moeten adviezen van deze beroepsgroep (GGZ) in/voor de wijkteams meegenomen worden.
	Ambtelijke reactie	Gemeenten BNO	Uw advies is gericht op de lokale situatie en wordt lokaal beantwoord.